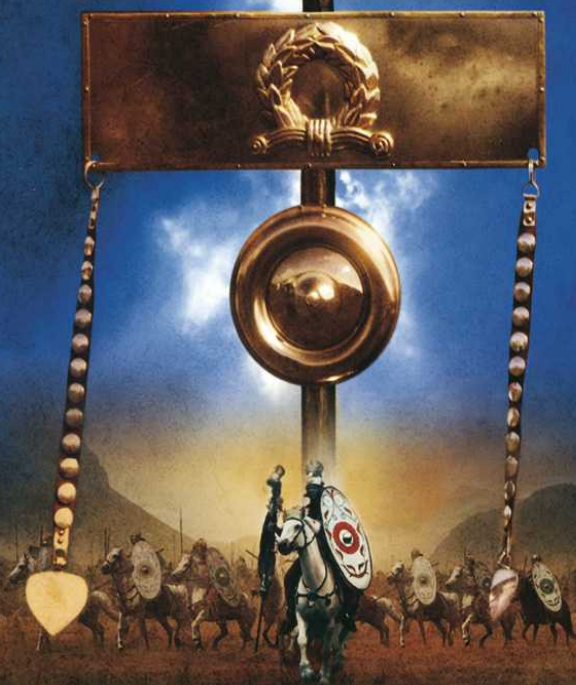

ŘÍMANÉ

PEVNOST BARBARŮ

Římské vojsko táhne na sever od Hadrianova valu proti nejmohutnější pevnosti nepřátel

ANTHONY RICHES

ŘÍMANÉ

PEVNOST BARBARŮ

ŘÍMANÉ

PEVNOST BARBARŮ

ANTHONY
RICHES

Přeložil Gerik Císar

Johnovi

Vydalo nakladatelství BB / art s.r.o. v roce 2013

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2011 by Anthony Riches

All rights reserved.

Z anglického originálu *Empire: Fortress of Spears*

(First published by Hodder & Stoughton, Great Britain, 2011)

přeložil © 2012 Gerik Císař

Redakce textu: Eva Císařová

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7461-538-2

PODĚKOVÁNÍ

U zrodu každé knihy vždy stojí klíčoví hráči, lidé, bez jejichž přispění by literární tvorba byla krušnější, nepříjemnější, ba přímo úmorná. Ačkoli práce na *Pevnosti barbarů* byla sama o sobě neobyčejně příjemná (někdy ovšem méně, protože občas probíhala v šatnové komoře nájemného bytu v Jižní Karolíně), celkově se z uvedeného pravidla nijak nevymykala.

Největší chválu si samo sebou zaslouží moje žena Helen, která byla nucena snášet všechny ty duchamorné záležitosti, jimiž mnozí spisovatelé unavují své rodiny: starosti typu „není to dost dobré“; situace, kdy autor místo práce myslí na autáky nebo kamery; radostné zvolání „teď zrovna mě pro ten román něco napadlo“, kterým spisovatel budí svou ženu, když se o půl třetí v noci souká do postele a přitom překypuje tvůrčím zápallem; a nakonec po dokončení díla spisovatelova manželka tak či onak toleruje jeho nevýslovnou nafoukanost. To vše už je samo o sobě dost náročné, ale ještě daleko horší to je, když dotýčný autor vtěsná všechny své úzkosti do jediného týdne v měsíci, který tráví doma s rodinou.

Pro obrovskou trpělivost (nikdy se neptali, kdy už, u všech všudy, ten rukopis dokončím) si hluboké uznání zaslouží Robin Wade (agent) i Carolyn Caugheyová (redaktorka). Třeba se mi podaří čtvrté pokračování *Římanů* vysypat z rukávu v rozumnějším termínu. Kdykoli byla Carolyn nepřítomná, Francine Toonová ji zastoupila a bez hnutí brvy vždy účastně vyslechla mé otravné fňukání. Ačkoli o samotné nakladatelské práci mám jen matnou představu, vím naprosto jistě, že Hodderovi pracovníci odbytu a propagace odvádějí skvělou práci. Dámy a pánové, za vše, co pro mé dílo děláte, náleží vám můj vřelý dík. Jen tak dál!

Na tomto místě musím též vřele poděkovat redakčnímu korektorovi Ianu Patenovi za jeho nedocenitelnou práci nejen na odstraňování mých nedůsledností, ale i za to, že mi pomohl vyhnout se řadě nanejvýš trapných omylů.

Ve snaze získat kritickou zpětnou vazbu předložil jsem svůj rukopis i důvěryhodné skupince osobních přátel, jimiž jsou Robin Carter, Paul Browne, David Mooney, John Prigent a Russel Whitfield. I vám tedy, pánové, na tomto místě děkuji za vaše poznámky a vychytání překlepů. Před několika měsíci jsem se svému příteli a obchodnímu partnerovi Grahamu Lockhartovi svěřil s obavou, že se můj příběh dostatečně nevyvíjí. Odpověděl mi svým charakteristickým skotským akcentem: „Hele, udělej to, co pokaždý. Frkni tam pár dalších postav a nech je, ať ten děj rozvinou za tebe.“ Udělal jsem to, a ty postavy moje očekávání naplnily. Díky, kámo!

Psaní *Pevnosti* mi nabídlo přímo učebnicový příklad, jak může pomáhat komunita znalců starověkého způsobu válčení, dostane-li přesně položenou otázku. Příspěvatelé vysoce ceněné webové stránky Roman Army Talk (www.romanarmytalk.com) vždy spolehlivě odpoví na jakkoli zapeklitou otázku a zároveň nabídnou prvotřídní (a někdy i zábavný!) zdroj dalších informací. Vynikající stránky Kevana Whitea (www.roman-britain.org) zůstávají i nadále zhuštěným pramenem veškerého dění na pohraniční linii. Ačkoli jsem kvůli vleklému onemocnění v rodině nemohl využít velkorysé nabídky Johna Conyarda, abych si vyzkoušel římský způsob jízdy na koni, setkání s Johnem a dobrovolníky ze sdružení Comitatus pro mne představovalo nezapomenutelný zážitek. Johnovy bohaté informace se staly podkladem pro jeden úryvek *Pevnosti*, který mu při četbě jistě neunikne.

K pochopení toho, co ve starověku znamenalo být římským vojákem, mi onoho roku pomohlo charitativní putování po Hadrianově valu v plné zbroji, která včetně těžkého (doslova!) pancíře, zbraní a štítu váží přes sedmadvacet kilogramů. Zkušený dodavatel římských starověkých replik Adrian Wink ze společnosti Armamentaria mne vybavil vším potřebným, David Mooney se pokusil mne na náročný úkol fyzicky připravit – párkrát jsem přitom byl splavený potem a plný puchýřů. Julian

Dear šel během dlouhé cesty celou dobu za mnou a povzbuzoval mě, nutil i zastrašoval a přiměřeně si ze mne utahoval. Carolyn sedla za volant a ujela mnoho mil, aby nás u cíle očekávala, což bylo od ní velice milé, zatímco střapatý Robin si vedle mne vykračoval jako rozený pěšák. Bez vás bych, kamarádi, neměl šanci na vlastní kůži zakusit život římského vojáka, a charitativní organizace Help for Heroes (Pomoc hrdinům), v jejíž prospěch jsme celou akci podnikli, by nezískala ani zlámou grešli. Tahle instituce si vytkla za cíl upozorňovat na dobré i špatné postoje Britů k ozbrojeným silám a kdokoli ji může podpořit prostřednictvím mých stránek (www.anthonyriches.com). V době, kdy jsem začal psát, ministerstvo financí znovu osekalo rozpočet ozbrojených sil a tím nepochybně vystavilo velký počet mužů i žen ještě tíživějším životním podmínkám. I to byl důvod mého charitativního putování. Ale už dost fňukání...

Nakonec se musím omluvit všem, kteří mi po celou dobu pomáhali, a přesto jsem se o nich na tomto místě nezmínil. Ti, kteří mne dobře znají, vědí, jak mám děravou paměť, a proto mi snad prominou. Všude, kde je tento příběh historicky pravdivý, je tomu tak díky jejich pomoci. Kde není, tam padá vina na mou hlavu.

Vřelý dík.

Předehra

Řím, srpen 182 n. l.

Jeden ze senátorových tělesných strážců se na dlažbě zalykal krví a zvolna umíral. Vlastní meč měl z pochvy jen zpola povytažený. Vyboulenýma očima hleděl na svého vraha, který z úzkého průchodu mezi domy vstoupil přímo do ulice, jejíž mrtvolný klid by zkušeného muže předem varoval. Útočník se však vzápětí od své první oběti odvrátil a s hrozivým šklebem pohlédl na druhého vysloužilce v roli senátorova osobního strážce. Dřív než si však veterán vůbec uvědomil, co se vlastně děje, mohutná vrahounova pěst se mu zaryla přímo do ohryzku. Senátor a jeho poslední zbývající ochránce pár kroků ustoupili a s úžasem pozorovali, jak se jejich druh dusí ve smrtelné křeči.

V patách za útočníkem vystoupil z úzké postranní uličky další muž a se znuřeným výrazem se v hřejivých paprscích odpoledního slunce opřel o zeď blízkého krámu. Zatímco vrah obou strážců byl robustní chlap s mohutnými svaly, tento muž byl narozdíl od něj hubený dlouhán. Když promluvil, jeho hlas zněl příjemně, ba téměř konejšivě.

„Zdravím, Tiberie Sulpicie Quirinie. Promiň mi, ale nemůžu se zbavit dojmu, že jsi při výběru svých strážců udělal hrubou chybu. Nic proti najímání vysloužilých vojáků, ale má to jednu zásadní nevýhodu: takoví chlapi sice dovedou skvěle vrhat oštěpy na šiky barbarů, ale o nebezpečí, které na ně může číhat v městských ulicích, nemají ani ponětí, jak se o tom můžeš názorně přesvědčit z chroptění tohoto ubožáka. Navíc finanční úspora, které dosáhneš tím, že místo silného chlapa zaměstnáš

klučíka, jako je ten vedle tebe, se nakonec vůbec nevyplatí. Zvlášť pokud se, senátore Quirinie, rozhodneš zajít do tak drsné čtvrti, jako je Subura.“

Tělo na zemi ležícího tělesného strážce se divoce otřásl v posledním zoufalém pokusu nadechnout se proraženým hrdlem, ale hned nato zvláčnělo a zůstalo už bez hnutí ležet na dláždění. Quirinius se vzchopil, ostře pohlédl na dlouhána a panovačným tónem se zeptal:

„Co tady, u Háda, vyvádíš? A kdo vlastně jsi, že si dovoluješ na veřejné ulici přepadnout neozbrojeného římského senátora?“

Hubený muž se široce usmál a rozpráhl paže.

„Chceš vědět, kdo jsem, senátore? Jmenuji se Tiberius Varius Excingus a jako frumentarius* patřím do okruhu nejvlivnějších císařových důstojníků. A tohle je můj kolega Quintus Sestius Rapax. Je důstojníkem pretoriánů, ale věř nebo nevěř, ani po svém zaslouženém povýšení na centuriona pořád ještě neztratil zálibu v zabíjení. A co tady vyvádíme? Inu, můžeš si třeba být senátorem, ale pořád jsi ještě hodně naivní, protože jinak by sis v posledních několika hodinách dával mnohem lepší pozor.“

Pretoriánovy oči ožily, když pohlédl do tváře třetímu příslušníkovi senátorovy ochranky. Sotva patnáctiletý chlapec pokročil s taseným mečem pár kroků před senátora. Centurio ukázal na protější konec ulice, kterou před jakýmikoli slídivými zraky chránila skupina uniformovaných mužů, a promluvil drsným hlasem muže zvyklého vyřvávat povely na cvičáku.

„Chceš bojovat, chlapečku? Jestli teď hned zdrhneš, ještě pořád si můžeš zachránit kejhák. Když zahodíš meč, mí chlapi tě nechají projít.“ Chvilí čekal a popásal se na výrazu klukovy tváře, ve které se zračila nerozhodnost. „Ne?“ Mladičký strážce zavrtěl hlavou. Oči měl rozšířené hrůzou, ale buď opravdu nechtěl, nebo jednoduše strachy nemohl utíkat. Pretorián se tiše zasmál. „Taky dobře. Nejspíš by tě stejně zabili, třeba jen pro srandu – nebo proto, žeš viděl můj obličej. A ty, senátore?

* Frumentariové (frumentarii) byli vysocí proviantní („obilní“) důstojníci, kteří pro svou možnost cestovat po různých provinciích zastávali především významnou funkci tajné výzvědné služby římské říše. (Pozn. překl.)

Taky si to chceš se mnou rozdat? Předpokládám, že ani nemáš zbraň. Jen pitomec může napochodovat do pasti, jako je tahle, bez meče nebo aspoň dýky, ale nejspíš už je pozdě honit bycha. Takže...”

Pokročil vpřed, rázným máchnutím meče odrazil pozdviženou chlapcovu zbraň a pěstí levačky ho udeřil přímo do obličeje tak prudce, že mu nepochybně přerazil nos. Kluk se otočil, ale ještě než se stačil vzpamatovat, centurio ho bodl do zad a kopnutím ho srazil do kaluže krve, která z něj okamžitě vytryskla. Senátor se rozhlédl, snaže se najít místo kudy utéct, ale všechny krámy, které lemovaly ulici, byly zavřené. Vrahoun se k němu blížil pomalým, takřka šouravým krokem. V tom okamžiku znovu promluvil vyšší z obou císařových pochopů. Pokročil přes kamenné dlažební kostky tak blízko, že senátor jasně rozeznával úzkou jizvu na jeho levé líci.

„Špatná zpráva, senátore, je,“ řekl, „že nejsi jediný, koho jsi kromě těchto chudáků svými neuváženými řečmi přivedl do maléru. Pokud vím, máš mladou ženu a chlapečka, takže ty budeme muset, bohužel, taky navštívit. Máš i sestry, že? Věř mi, senátore, že když se trůn rozhodne zbavit se jakékoli hrozby, tak se postará, aby nezůstal naživu nikdo, kdo by chtěl tvoji smrt pomstít.“

Quirinius rozpráhl paže, a když promluvil, hlas se mu třásl zoufalstvím.

„Nemohl bych...”

„Nás podplatit? Tak bohatý nejsi, senátore. Nebo zaútočit na naše svědomí? Nejsem si jistý, jestli nějaké mám, ale vím naprosto jistě, že tady můj kolega Rapax něco takového určitě nezná. Příliš si libuje v takovýchhle povyraženích, než aby si připouštěl jakékoli meze lidské slušnosti. Ne, senátore, tohle všechno sis měl rozmyslet předtím, než jsi napochodoval do kanceláře prefekta Perennida a pověděl mu svoji verzi o smrti jeho syna, ale i to, kdo ho zabil. Obávám se, že jsi mu až příliš snadno prozradil, že vrahem byl uprchlík Marcus Valerius Aquila, který se pod jménem Marcus Tribulus Corvus skrývá v pomocné kohortě Tungrů v severní Británii.“

Rapax přistoupil těsně k mladému šlechtici, usmál se na něj a poté mu pohlédl k nohám, pod kterými se zvolna rozlévala loužička moči. Zavr-

těl hlavou a v jeho drsném hlase bylo patrné upřímné rozhořčení. „Seber se, hochu, a koukej se uklidnit. Na setkání se svými bohy má chlap jít hrdě a se vztyčenou hlavou.“

Senátor bezmocně zíral do vrahovy kamenné tváře a při pomyšlení na bezprostřední blízkost smrti se mu roztráslы nohy. Pretorián pozvedl meč a zkušenou rukou ho zarazil přesně do měkkého místa mezi ramenem a hrdlem oběti. Poté bez sebemenší známky vzrušení sledoval, jak se Quirinius sesouvá na dláždění. Zatímco z něj unikal život, krev prýšící z přeřaté krční tepny rudě barvila bělostné plátno jeho tógy. Excingus smutně zavrtěl hlavou.

„Je to až k nevíře, jak mnoho lidí může pár neuvážených slov poslat na smrt. Doufám, kolego, že ti zbývá dost sil, protože se obávám, že máme před sebou ještě hodně dlouhý večer.“

1

Británie, září roku 182 n. l.

Tři zvědové barbarů se chvěli v předjitřním chladu. Upírali zrak do temné lesní hlubiny a netrpělivě očekávali rozbřesk, který je osvobodí od úkolu sledovat, zda mezi stromy nezaznamenají sebemenší náznak možného útoku římského vojska. Nejmladší z nich dlouze zívl, protáhl si ztuhlé paže a zašeptal vůdci malé skupiny:

„Na míle daleko tam nic není. Římaní táboří na pláni za drnovou hradbou, a neprohánějí se po lese jako stádo divočáků. Máme nejvyšší čas vrátit se do tábora...“

Nejstarší z trojice přikývl. Nejspíš by si také raději hrál zimou ztuhlé údy u táborového ohně, místo aby tu trčel ve stínu padlého stromu a asi zbytečně zíral do tmy. Pak ale trucovitě zavrtěl hlavou, oba své druhy napomenul:

„Dostali jsme za úkol střežit tuhle stranu tábora a včas naše lidi varovat, pokud zaslechneme cokoli podezřelého, i kdyby se nakonec ukázalo, že to byl jen šelest jezevce ve spadaném listí. To máme dělat až do východu slunce, kdy bude zrak silnější než sluch. Komu z vás dvou se to nelíbí, tak může odprejsknout, vrátit se do tábora a pokecat si o tom rovnou s...“

Nedomluvil, protože ho zarazil nečekaný zvuk. Na okamžik si myslel, že někdo v táboře sto kroků za nimi zaťal sekeru do palisády, ale vzápětí uviděl, jak jeho mladší druh padá na zem a z ucha mu trčí šíp. V chřípí ucítil kovový pach krve. O vteřinu později se však i on s šípem v hrudi

zhroutil k zemi. Obrátil oči v sloup a z úst se mu vydral chrčivý zvuk. Vůdce družiny zvědů pohotově vytáhl z opasku lovecký roh, zhluboka se nadechl a přiložil ho ke rtům, ale než stačil zatroubit, žebro mu drtivou silou prolomil třetí šíp. Roh mu vyklouzl z rázem ochrnutých prstů a s žuchnutím dopadl do vysoké vrstvy spadaného listí. Muž chvíli přihloupě zíral na opeřený konec dřívku a poté zvolna klesl do kolen. Ve chvíli mezi životem a smrtí ještě viděl, jak se k němu neslyšně blíží přízračná postava.

Náhle, jako by ze země vyrostl, stál nad ním vysoký muž v tmavošedém plášti. V pravici se mu matně zaleskl *gladius*, krátký pěchotní meč. Pod plochým příčným chocholem přilby mu chladný měsíční svit ozářil blátem pomazanou tvář. Podržel hlavu klečícího muže za vlasy a pozvedl meč ke smrtící ráně. Krátce ještě pohlédl umírajícímu do očí a pak mu čepelí ostrou jako břitva prořízl hrdlo. Když se bezvládné tělo kmenového bojovníka svezlo do vrstvy listí, římský důstojník vsunul ruku do tuniky pod pancířem, letmo se dotkl přívěsku, který měl zavěšený na hrdle, a zamumlal krátkou modlitbu.

„Kéž ti neporazitelný všemohoucí Mithra dopřeje bezpečnou cestu ke tvému bohu.“

Příkrčil se do stínu padlého stromu a pozorně se zahleděl na dřevěnou palisádu, za níž tábořila bojová tlupa barbarů. Snažil se vypozerovat, zda smrt zvědů vzbudila jakoukoli pozornost, ale nic tomu nenasvědčovalo. Po dlouhé chvíli ticha, rušeného jen slabým šelestem suchého listí, se kterým si pohrával chladný noční vánek, tiše hvízdal. Z podrostu na okraji lesa se vztyčilo dvanáct mužů. Opatrně se vyhýbali pařezům, které zůstaly na planině po stromech, jež bojovníci barbarů použili na stavbu palisády, a po krátké chvíli stanuli v temném stínu koruny padlého stromu. Chovali se naprosto tiše, protože si uvědomovali, že jakýkoli nečekaný zvuk by mohl probudit příslušníky bojové tlupy za palisádou. Polovina nevelké družiny vypadala úplně jinak než druhá půle. Jako kdyby tu vedle sebe stáli úhlavní nepřátelé. Jedni byli barbari se štrapatými vlasy a dlouhými meči, zatímco druhí byli římsí vojáci s nakrátko ostříhanými vlasy, vyzbrojení krátkými pěchotními meči. Po chvíli se jeden z barbarů naklonil k uchu muže v šedém plášti a zašeptal:

„Říkal jsem ti, Dvoumečouně, že tohle je správné místo. Nevyslali by muže střežit les, kdyby tu hlídka neměla bezpečný průchod skrz hradbu.“

Říman přikývl a šeptem odpověděl:

„Správně. A protože Kádir zvědy v tichosti skolil, zachoval nám výhodnou možnost překvapivého útoku.“ Jeden z vojáků za šesticí barbarů, muž s podélným plochým chocholem na přilbě, značícím optiona tedy centurionova náměstka, pokynem hlavy poděkoval za důstojníkovu pochvalu. Poté si luk přehodil přes svalnaté rameno a místo něj tasil gladius. Centurio ukázal na dřevěnou stěnu, tyčící se nad planinou posetou pařezy. „Mezera v palisádě je na levé straně skryté brány?“ zeptal se.

Barbar sebejistě přikývl.

„Ano, jak už jsme o tom mluvili. Když odstraníš břevna závory, může padnout dvacet kroků široký úsek hradby. A teď, jestli dovolíš...“

S těmito slovy vytáhl dlouhý lovecký nůž a v dlani si ho přehodil tak, že se lesklá stříbrná čepel ocitla skrytá za jeho paží. Římský důstojník odhodlaně přikývl.

„Jednej rychle a naprosto tiše, Marte. Hluku budeme mít brzy habaděj.“

„Bez starosti, centurione Corve. Za naději, že budu moct Calgovi rozpárat břicho, dokážu zůstat potichu třeba až do smrti.“

Poté barbar šeptem vyzval dva své dlouhovlasé druhy. Jednoho mladšího a druhého staršího, než byl sám.

„Ty a ty. Se mnou, ale tiše a nenápadně. Kdo vyvolá hluk, s tím si to osobně vyřídím.“

Trojice mužů vyklouzla ze stínu padlého stromu a vzápětí splynula s mohutnou dřevěnou palisádou, vybudovanou kolem celého tábora.

Calgus, král Selgovů a samozvaný „pán severních kmenů“, měl v první chvíli sto chutí tasit meč a náčelníka Veniconů, který se mu v jeho vlastním táboře tak nehorázně vzepřel, na místě probodnout, ale jediný pohled na šestici drsných zabijáků za náčelníkovými zády ho od tohoto nápadu rychle odradil. Uvědomil si, že ačkoli je ve vlastním stanu uprostřed tisíců svých bojovníků, tihle zuřivci by dokázali prorazit hradbu jeho tělesných strážců dřív, než by se kdokoli z jeho mužů vzpamatoval.

Náčelník Drust energicky zavrtěl hlavou a máchnutím ruky jakoukoli diskusi rovnou odmítl.

„Tahle válka je tvojí vinou předem prohraná, Calge, a kmen Veniconů nebude stát po tvém boku a čekat, až nás dobyvatel v těchto kopcích rozdrť.“ Znovu máchl rukou, tentokrát Calgovi těsně před obličejem. „Pro nás tahle válka skončila. Vrátime se do své země a uvidíme, jestli Římanům bude stát za to nás pronásledovat.“

Otočil se a chtěl odejít, ale Calgus vztáhl ruku a chytil ho za paži.

„Myslel jsem, že Veniconové budou pod vládou krále Drusta...“

Vůdce Veniconů se mu vytrhl a otočil se tak prudce, že se mu do copů spletené rusé vlasy na okamžik mihly kolem obličeje. Gestem paže zarazil své strážce, kteří se už chystali zasáhnout. Poté se zblízka naklonil tváří v tvář svému někdejšímu spojenci a navzdory vzteku promluvil tichým hlasem:

„Myslel sis, že dohromady jsme v přesile? Divíš se, že chci odejít z boje dřív, než válka skončí? Není to tak dlouho, co jsem stál na tvójí straně. Považoval jsem tě za přítele, za chlapa, se kterým společně dokážeme vyhnat Římany z naší země, ale teď mě dobře poslouchej. Pokud na mě ještě jednou vztáhneš ruku, pustím ty zvířata za mnou na tvoje strážce a uvidíme, kdo nakonec zůstane naživu. Máš mě za pitomce, Calge? Myslíš, že se ke mně nikdy nedonesly zvěsti o tom, jak jsi zradil naše votadinské bratry hned potom, co ti triumfálně vyhráli bitvu, do které jsi je poslal, a žes to udělal jen proto, že ti král Votadinů často odporoval? V bitvě u brodu byli mí muži jen vlásek od vítězství, při kterém mohli získat tisíce římských hlav, pokud by se proti nám v rozhodující chvíli nepostavil Martos z kmene Votadinů, který se *kvůli tvé zradě* dobrovolně přidal k Římanům a náš triumf proměnil v krvavou lázeň. Jak to vypadá, tak i Římani dovedou ocenit spojence líp než ty, a protože s nimi odmítám mít co do činění, nebudu už ani hodinu riskovat přátelství s tebou. Poštval jsi proti nám naše vlastní lidi, ty pitomče, a za tuhle chybu zaplatíš krví svou i krví lidu tvého kmene!“

Jízlivě se pousmál, otočil se a příkrčil se pod plachtou nad východem ze stanu. Jak za ním Calgus hleděl, uslyšel za svými zády tichý hlas:

„Musíš ho zastavit, můj pane. Jestli své lidi odvede na sever, nedokážeme sami čelit útoku dvou římských legií.“

Calgus se otočil a pohlédl do vrásčité tváře starého muže, který k němu promluvil. Věděl, že jeho rádce je člověk, který vždy neomylně odhadne situaci, i když jeho rady čas od času vyvolaly ještě horší potíže než ty, které měly vyřešit.

„Co mám podle tebe dělat, Aede? Mám jít za ním a prosit ho, aby s námi zůstal? Nebudu ze sebe pro nic a za nic dělat pitomce.“

Stařec se mírně pousmál a rozpřáhl ruce.

„Samozřejmě že ne, můj pane. Svou autoritu si musíš za každou cenu zachovat. Jen jsem ti chtěl navrhnout, že bys Drustovi mohl za jeho další podporu něco nabídnout.“

„Co bych mu asi tak mohl nabídnout, aby za to byl ochoten se svými Venicony dál bojovat po našem boku?“

„Něco, můj pane, co máš už necelý měsíc ve svém držení, ale co ti ve skutečnosti nebude nijak chybět. Přitom později, až Briganty jižně od Valu osvobodíme od římské nadvlády a tvoje armáda se tím rozroste ve zdrcující sílu, budeš si to snadno moct vzít zpátky.“

Calgus pochopil, co má Aed na mysli, a zvolna přikývl.

„Ano...“

Vyšel ze stanu a spěchal za náčelníkem Veniconů.

Po dlouhé chvíli ticha se v matném měsíčním světle znovu objevil jeden z Martových mužů a mávnutím paže dal znamení zbývajícím příslušníkům přepadové jednotky. Marcus a jeho muži v sehnutém postoji klusem překonali vzdálenost mezi padlým stromem a škvírou v palisádě, která vypadala přesně tak, jak ji Martos předchozího dne popsal vysokým důstojníkům legie. Dva konce dřevěné hradby se tam překrývaly, takže průchod mezi nimi byl při pohledu zpredu prakticky neviditelný.

„Dej mi deset zkušených frontáků a ubráním tenhle průchod proti celý zatracený legii...“

Marcus se ohlédl. Za ním stál jeden z jeho mužů. I pod blátem začerněnou tváří se jasně rýsovala jizva, která se mu táhla od konce obočí až k bradě. Tenhle voják totiž rozhodně odmítal nechat svého centuriona

odejít s Martem za nepřátelskou hradbu, aniž by mu sám stál do poslední chvíle po boku. Marcus sňal přilbu s důstojnickým chocholem a podal mu ji.

„Postarej se mi o ni, Zjizvenče. Jdu dovnitř za Martem. Připrav na místo provazy, a až dám znamení, doprovodíš sem celou kohortu.“

Voják s nechutí, ale rezignovaně přikývl.

„Jestli chceš jít do tohohle hnízda modrých čumáků s těmihle,“ řekl a ukázal hlavou na příslušníky kmene Votadinů, „tak bys měl vypadat jako jeden z nich.“

Sáhl do ranečku, který měl pod drátěnou košilí, a podal centurionovi věc, ze které mu mezi prsty splýval chomáč dlouhých zcuchaných vlasů. Marcus zhnuseně pohlédl na nepřátelský skalp.

„To je...“

„Neboj, je to čistý. Už před pár dny jsem tu kůži pořádně vypral v řece. Nasad' si to.“

Markovi málem naskočila husí kůže, když si na krátce ostříhanou hlavu navlékal skalp, ze kterého mu po ramenou splývaly dlouhé tmavé vlasy.

„Tvoje vlastní máma by tě nepoznala,“ ušklíbl se Zjizvenec. „Snaž se mi to v pořádku vrátit, protože jeden voják ze Šestý centurie mi za to nabídnul deset denárů.“

Když se Marcus s taseným mečem protáhl otvorem v palisádě, uviděl spojenecké barbary, jak vlečou posledního strážného do čtyři stopy hlubokého příkopu, který se za hradbou táhl kolem celého tábora. Martos se ohlédl a zazubil se, když uviděl římského důstojníka s dlouhými rozčuchanými vlasy.

„Sluší ti. Možná ses měl narodit severně od hranice.“

Marcus vrátil gladius do pochvy a jeho stříbrnou a zlatou hrušku ve tvaru orlí hlavy zakryl pláštěm.

„Palisáda vypadá tak, jak jsi čekal?“

Barbar přikývl.

„Ano. Jak jsem ti už říkal, na všech čtyřech stranách tábora jsou předem připravené východy. Kde, to si přesně vzpomínám. Dvacet kroků široký pás hradby je z kmenů uříznutých těsně nad zemí, přičemž celá ta

sekke je vzájemně zpevněná a pak podepřená trámy, aby nespadla, kdyby se o ni nějaký idiot nedopatřením opřel. Tyhle opěrné trámy jsme na obou stranách odstranili, takže až tvoji lidé pořádně zatáhnou za provazy, celý blok hradby se překloupí dovnitř přes příkop a utvoří rampu vedoucí přímo do tábora. Ale teď, jestli jsi připravený, si půjdeme pro Calga.“

Marcus přikývl a rozhlédl se po spícím táboře barbarů. V předjitřním šeru se temně odrážely siluety stanů, mezi kterými tu a tam žhnuly mírné ohně, umožňující rychlé rozsvěcení loučí.

„I touhle dobou tam bude pár lidí vzhůru.“

Martos přikývl.

„Uřčitě. Vědí, že legie táboří na přilehlé pláni a mohou kdykoli zaútočit. My ale můžeme bez obav zamířit ke Calgovu stanu, protože i kdyby si nás kdokoli všiml, bude si myslet, že patříme k jeho lidem a jdeme si pro vůdcovy rozkazy. Pojďme.“

Půl tuctu barbarů obklopilo římského důstojníka a pod Martovým vedením celá skupina odhodlaně vykročila do samého středu tábora nepřítele. Po asi minutě chůze muži zabočili doleva a vystoupali do mírného svahu. Poté Martos vztáhl ruku, aby je zastavil. Přikrčil se do stínu velkého stanu a mávnutím ruky k sobě přivolal ostatní. Téměř neslyšitelně zašeptal:

„Tohle je Calgův stan. U vchodu na protější straně budou strážé. Proto chci, abyste byli úplně zticha, dokud každý, kdo je teď uvnitř, nebude mrtvý nebo s roubíkem v hubě. A nezapomeňte, že Calgus je *můj*.“

Rozhlédl se po skupině, aby se ujistil, že mu všichni správně porozuměli, poté se chopil nože a dlouhým svislým řezem prořízl ve stěně stanu otvor. První vstoupil dovnitř Marcus s taseným mečem. Prostorný vnitřek matně ozařovala dvojice olejových lamp. Jediným obyvatelem byl nahrbený muž, který stál zády k němu. Mladý centurio k němu přiskočil a bleskurychlým pohybem mu hřbetem levé ruky ucpal ústa.

„Hlídejte vchod a tuhle proříznutou škvíru zajistěte,“ poručil šeptem Martos a vstoupil do nitra stanu. Zatímco dva jeho bojovníci zatáhli otvor ve stanovém plátně tak, aby na první pohled nebudil pozornost, jejich náčelník obešel zajatého muže tak, aby mu viděl do tváře. Marcus

cítil, jak sebou chlap, kterého zezadu svíral, škube a uhýbá před přímým pohledem votadinského prince, a proto svůj tlak ještě zesílil, ale vzápětí si uvědomil, že je to slabý stařec, který se už předem vzdal marného úsilí čelit hrozivému osudu. Martos pozvedl nůž a jeho hrotem se dotkl propadlé zajatcovy tváře.

„Aed,“ konstatoval. „Ne sice ten, po kom jdu, ale pro začátek aspoň něco. Hledal jsem tvého pána, ale našel jsem starou scvrklou svini, která svým jedem otravuje Calgovu mysl. Dám krk na to, že to byl tvůj nápad zanechat moji bojovou tlupu po bitvě o Bílou pevnost na pospas Římanům, aby se pomstili za masakr své kohorty. A proč? Abych nemohl Calgovi zabránit ve vraždě mého strýce a v porobení našeho království.“ Vrazil ostrou špicí nože starci pod bradu, takže z měkké tkáně okamžitě vytryskl pramének krve, který stékal Aedovi po hrdle a do záhybů oděvu. „Jenomže teď jsem tvojí vinou vladařem bez svého lidu a země. Moje rodina je buď mrtvá, nebo trpí tak strašlivě, že by pro ni smrt byla vysvobozením. Takže už necháme dalších okolků a ty mi hned odpovíš, nebo ti rozpáru břicho a nechám tě tu chvíli skučet s vyhrězlými vnitřnostmi. *Calgus*. Kde je?“

Drust se chvíli pobaveně smál Calgovi do obličeje a pak odpověděl:

„Ty mi nabízíš zemi Votadinů, Calge? To bys mi zrovna tak mohl nabídnout vládu nad měsícem. Kdybych toužil po votadinském království, už dávno bych si ho, ty blázne, sám dokázal vydobýt.“ Poté ukázal na severní stranu táborové palisády a oslovil své vlastní muže: „Musíme být pryč ještě před rozedněním. Ty, vyřiď to našim na kopci. Hrazení se otevře a všichni ať se připraví k útěku na sever.“ Poté dal pěsti v bok a znovu pohlédl na svého návštěvníka.

„Votadinové jsou patolízalové Římanů, Calge. Ženy jejich královské rodiny se zdobí šperky vyráběnými na jihu a jejich muži mají ostřejší meče, než jaké se kují tady na severu. Kdybychom obsadili ‚pevnost oštěpů‘ Dinpaladyr, do měsíce by připochovala legie, svými katapultami by zbořila její hradby a všechny by nás pobila. Římani rádi obchodují s Votadiny a jejich prostřednictvím i s vámi se všemi, ty blázne. Tak snadných zisků se bez boje rozhodně nevzdají. Takže nic takového,

Calge. Zabral jsi zemi Votadinů, a teď si ji *ty sám* musíš ubránit, nebo můžeš utéct domů a počkat, až prokopnou tvoje dveře, aby se ti jaksepatří pomstili. Já se teď uchýlím do bezpečí své země za jejich severním valem, a pokud Římaní vědí, co je pro ně dobré, nechají mě na pokoji. Dokonce mi můžou vzdát hold za to, že jsem se stáhnul za svoje hradby a nepouštěl se s nimi do boje. Ale ty, Calge, jsi ničil jejich pevnosti a vraždil římské vojáky. I kdybys utekl na samotný konec světa, budou tě tam pronásledovat. Takže na tvém místě bych..."

Nedomluvil, když uslyšel křik, který se ozýval za Calgovými zády. Jeden hlas následoval druhý a vše nakonec přehlušilo vytí bolestí. Drust houkl na své muže, kteří ho obklopili:

„Otevřete tu zatracenou ohradu! Je na čase zmizet!“

První přibíhající selgovský bojovník narazil ve vchodu na Votadina, který mu pohotově prořízl hrdlo. Muž učinil tři vrávoravé kroky, při kterých mu pulsující krev prýštila na hrud' a střeva se mu hlučně vyprázdnila do hrubých vlněných kalhot. Hned poté se svalil na vybledlou travu uvnitř stanu.

„Vladaři Calge! Římaní vtrhli do našeho..."

Druhý muž byl ještě polovicí těla pod vstupní stanovou plachtou, když si votadinský bojovník, který zabil prvního příchozího, přehodil krátký mečik do bekhendu, čepel mu prudce zarazil do boku a tahem mu vyrval kluzký provazec střev. Ze zkřivených úst raněného se vydralo zachroptění a hned nato muž padl k zemi. Martos pohlédl do bledé tváře vyděšeného starce a pokrčil rameny.

„Je čas odejít. Pusť ho, Marku.“

V okamžiku, kdy ho Říman pustil a postrčil vpřed, Aed se sotva stačil nadechnout a vzápětí ucítil palčivou bolest v žaludku. S hrůzou pohlédl dolů a viděl, jak mu ostrí Martova nože prořezává břicho až k podbřišku. Tam Martos obrátil hrot směrem dolů, několikrát jím ostře zakroutil, poté zkrvavený nůž vytrhl a otřel ho o oděv oběti. Z obrovské rány se vyvalil proud teplé krve, jejíž pach se mísil se smradem výkalů. Stařec klesl do kolen a zakroutil se v návalu mučivých bolestí.

„Chcípej těžko, Aede. Těžko a *pomalu*.“

Ukázal na zataženou škvíru v zadní části stanu, ale cestou se ještě stihl sehnout a zpod stočené Calgovy ložní příkrývky zvedl malou dřevěnou krabici. Odklopil víko, nahlédl dovnitř a poté ji ukázal Markovi.

„To jsem si mohl myslet. Nic než papíry. Calgova soukromá korespondence snad může mít nějakou cenu, i kdyby jen proto, aby měl tvůj tribun po boji co číst...“

Hodil krabici jednomu ze svých mužů a hned nato malá skupinka prošla škvírou ve stanovém plátně do bledého světla počínajícího roz-
břesku. Marcus si bleskurychle uvědomil, že kdyby přítomnost římského důstojníka v tomhle táboře vyšla najevo, během okamžiku by je obklíčil houf nepřátel. Všude kolem vybíhali ze stanů bojovníci a chá-
pali se zbraní. Ačkoli do téhle chvíle neměli o vetřelcích ani ponětí, jejich odhalení mohlo být otázkou sotva několika vteřin.

„Na tichý nenápadný odchod teď není čas. Za mnou!“

Tasil gladius a s Martem a jeho druhy v patách se úprkem rozběhl uličkou mezi stany směrem k palisádě. Neumělá paruka, která měla maskovat jeho římskou podobu, mu spadla z hlavy. Jakýsi chlap, který před ním právě vylezl ze stanu, při pohledu na něj úžasem vytréštil oči, ale než stačil otevřít ústa a vyvolat poplach, Markův gladius mu prořízl hrdlo, ale vzápětí do něj narazil jeden z utíkajících Martových mužů a ramenem ho odhodil na stěnu sousedního stanu. Hned na to se za nimi ozval celý chór hlasů, varujících muže před nimi, kteří však stále ještě nechápali, oč běží. Rozespálí kmenoví bojovníci natahovali krky a instinktivně sahali po zbraních. Martos doběhl vedle centuriona a řítil se dál bok po boku muže, který byl ještě před krátkým časem jeho nepřítelem. Neuspořádaná skupina selgovských válečníků se jim postavila do cesty se zbraněmi pozdviženými proti nenadálým vetřelcům.

Marcus si krátký pěchotní *gladius* přehodil do levačky, pravou rukou v běhu tasil dlouhý jezdecký meč, zvaný *spatha*, a s divokým křikem se vrátil přímo do jejich středu, švihaje *spathou* napravo i nalevo. Pohotov-
ým předklonem uhnul před máchnutím cizího meče a současně útoč-
níka kopem pod koleno povalil. Martos si s divokostí centurionova útoku nezadal. Zuřivě si prosekával cestu shlukem Selgovů, zatímco jeho vlastní muži se mu postavili po bok, aby svého prince bránili. Jiný

kmenový bojovník se rozpráhl a ranou svrchu na Marka zaútočil těžkým dvouručním mečem. Říman ránu vykryl spathou, pohotově se protočil doprava a přehodiv krátký pěchotní gladius v levačce do bekhendu, bodl jím útočníka pod žebra. Hned vzápětí pocítil další útočník nelítostný úder Markovou jezdeckou spathou. Dva další bojovníci se vrhli do šarvátky, ale než se jim Marcus stihl postavit, kolem hlavy mu prolétl oštěp, který se zaryl do těla prvního z nich. Druhý se rozpráhl k útoku, ale v mžiku zavrával sražen šípem, který se mu zaryl do hrdla. Vtom mladý centurio ucítil, jak ho kdosi zezadu chytá za pancíř a stahuje z bojové vřavy. Markovi muži a jejich čtyři zbývající barbarští spojenci utvořili úzkou obrannou řadu, která se postavila proti sbíhajícím se rozběsněným selgovským bojovníkům. Kádír a jeho dva chamátští lučištníci přitom obrovskou rychlostí vystřelovali přesně mířené šípy do nepřátel, útočících na početně slabší římské vojáky. Marcus se prudce otočil a pohlédl do tváře Zjizvence, který se omluvně zazubil.

„Na tuhle potyčku už není čas, centurione. Ohrada padá...“

Se skřípotem praskajících trámů se vzápětí zřítila dvacet kroků široká sekce palisády. Když se usadil oblak zvířeného prachu, Marcus viděl, jak muži, kteří ji strhli, pouštějí provazy a během několika vteřin formují jednolitou hradbu štítů.

Před ně se postavil hubený centurio, mečem ukázal před sebe a hlasem, který se nesl přes celé nepřátelské ležení, zavelel:

„*Tungrové, vpřed!*“

Calgus hleděl přes tábor s rostoucím zděšením. Slyšel vřestění rohů, o kterém věděl, že znamenají útok legií. Těsně nad horizontem se cosi zablesklo a vzápětí přes jižní hradbu přelétl tucet planoucích zápalných šípů, které dopadaly mezi stany a jejich obyvatele. Drust za ním se jen zaslíbeně pousmál. Bylo jasné, že ho situace nijak nezaskočila.

„Římani jsou uvnitř tvých hradeb, Calge. Tvoje hra *skončila*.“

Pokynul nejmohutnějšímu ze svých tělesných strážců a významně se dlaní ťukl do zátylku. Chlap učinil dva kroky vpřed a pěstí zasadil Calgovi za ucho tak mocný úder, že se omráčený kmenový vůdce okamžitě zhroutil.

„Dobrá práce, Maone. Teď mu svaž ruce a nohy a dej mu roubík. Při jednání s Římany bude pro nás představovat obrovskou výhodu.“ Odvrátil se od zmateného dění v táboře a pokračoval: „A teď rychle pryč, dřív než Římaní obsadí průchod v severní hradbě a sevrou nás mezi své štíty.“

Na tento příkaz začali jeho bojovníci sestupovat z mírného kopce k severní hradbě, v tu chvíli otevřené podobně jako průchod, který Římané prorazili na východě. Drust se rozhlédl a uviděl pelášící postavu svého osobního sluhy, který uháněl do králova stanu, aby zachránil nejvzácnější majetek svého pána. Mírně se pousmál a spokojeně zamručel:

„Chytré, mrňousku. Kdybys to neudělal, utrhnul bych ti koule.“

Odvrátil se. Věřil, že jeho sluha vyvázne z tábora společně se zadním vojem veniconské bojové tlupy, a proto dál spěchal k průrvě v hrazení. Mezitím se králův otrok v jeho stanu v kleče přehraboval v cennostech, ukrytých v kozinkovém vaku. Právě sahal po nejdůležitějším předmětu, když nazdařbůh vypálená střela z římské balisty prorazila střechu stanu a smrtící silou se mu skrze záda zaryla přímo do srdce. Proud tepenné krve dostříkl až na protější stěnu stanu a zanechal na ní purpurové skvrny. Před očima se mu zatmělo a v poslední předsmrtné křeči ještě v napjaté ruce sevřel mohutný *torques* – kruh ze stočených drátů z lesklého zlata.

Marcus a jeho muži ustoupili stranou, aby uvolnili místo postupujícím Tungrům. Vůdčí centurie kolem nich prošla do pevnosti nepřítele a její vojáci se tryskem rozbíhali na obě strany, aby co nejrychleji zformovali širokou štítovou hradbu, která dokáže čelit případnému protiútoky barbarů. Následovala Druhá centurie, která se řadila doleva, ale její centurio se ještě v běhu stihl na Marka široce zazubit. Třetí centurie zamířila na pravé křídlo postupujícího šiku. Jak linie kohorty mohutněla, před jejími štíty se matně zaleskly hroty oštěpů, připravených zabít každého, kdo by se vojsku připlctl do cesty. Pak další centurie procházely průrvou v palisádě, rozestupující se spořádaně na obě strany. Marcus předpisově pozdravil prvního centuriona a poté si spolu přátelsky sevřeli pozdvižené pravice.

„Nikdy by mě nenapadlo, že tě, pane, tak rád zase uvidím!“

Jeho nadřízený se pousmál a naznačil mu, aby ustoupili poněkud stra-

nou, zatímco další centurie rázným krokem přecházela po rampě, vzniklé z povalené palisády. Markův přítel a důstojnický bratr Rufius na něj mrkl, zatímco svou vinnou holí ukázal vzhůru do svahu a hlasem ochraptělým pětadvacetiletou službou v legii, v níž působil ještě předtím, než jako vysloužilce vstoupil do tungorské kohorty, zavelel Šesté centurii, aby utvořila bojovou formaci. První centurio Frontinius vysunul bradu mezi kovovými lícnicemi přilby a rozhlédl se po ležení barbarů. Viděl ohnivé moře stanů, zasažených plamennými hrnci, které přes palisádu odpalovala legionářská artilerie, a v jejich mihotavém světle nepřátelské bojovníky, houfující se ke střetu s útočníky.

„Dobrá práce, centurione Corve. Teď s těmi modře pomalovanými pacholky konečně jednou provždycky zúčtujeme. Tví kluci tu budou co nevidět. Hned jak dorazí, odved' je vlevo vzhůru a přiřaďte se k levému křídlu centurie, která tam dorazila před vámi. Mezitím naši sekerníci rozšíří průrvu v palisádě tak, aby se k nám pěšáci Šesté legie mohli bezpečně připojit. Ale podívejme, tady už máš svoji centurii...“

Ukázal za sebe do prázdného prostoru mezi lesem a palisádou, a když tím směrem Marcus pohlédl, uviděl Devátou centurii. Vedle útvaru kráčel jednooký první poddůstojník, který držel v napřažené ruce Kádírovu dlouhou, mosazí pobitou optionskou hůl, zatímco Morban, Markův ostřílený orlonoš, pochodoval v čele jednotky. Marcus zasalutoval prvnímu centurionovi a rozběhl se ke svým mužům. Odpověděl na pozdrav prvního poddůstojníka, vyšťekl pár rozkazů vojákům, zatímco Kádír převzal svou optionskou hůl a zařadil se na své obvyklé místo za centurii.

„Výborně, Kyklope,“ pochválil prvního poddůstojníka. „Teď se, pánové, stočíme doleva a budeme pochodovat podél vnitřní strany hradby tak dlouho, dokud se zleva nepřipojíme k naší další centurii, se kterou pak budeme dál postupovat bok po boku.“ Přeběhl do čela útvaru, opětoval pozdrav orlonoše, a překřikuje dusot okovaných bot na dřevěné rampě z padlé palisády, zavelel:

„Morbane, veď je doleva! Vzhůru do svahu!“

Orlonoš krátce přikývl a poté houkl na čahouna s rohem, který mu pochodoval v patách:

„Zatrub!“

Na břeský signál rohu vojáci zvedli hlavy a Morban naklonil štít doleva. Marcus vyběhl do čela centurie, ohlédl se na vojáky a tasným mečem ukázal vlevo.

„*Za mnou!*“

Poté seskočil z dřevěné rampy a sledoval, jak Morban vede útvar do svahu podél levé hradby. Spokojen se zdařilým manévrem zhluboka se nadechl a vyrazil podél kolony vzhůru do kopce, snaže se najít centurii, vedle níž se mají připojit. Nevěnoval pozornost tomu, že Kyklop opustil útvar a běží vedle něj skrze hustá mračna kouře, protože si uvědomoval, že první poddůstojník instinktivně jedná tak, aby chránil svého velitele. Trmácel se páchnoucím dýmem nad chaotickým bojištěm, ale tu se náhle mračna kolem něj rozplynula a Marcus ohromeně zíral na děsivou scénu přímo před sebou. Centurii, která vyběhla na kopec jen krátce před ním, napadla přesila mnoha stovek barbarů, proti kterým vedli římsí vojáci zoufalý, leč předem ztracený boj. Rozběsněný nepřítel vytrvale bušil do jejich ochabující štítové hradby a muži padali jeden po druhém do udusaného bláta. Viděl, jak se velitel sesterské centurie, kterého v oblaku prachu a cárech dýmu nepoznal, vedral před řadu svých mužů a začal osobně bojovat za přežití své jednotky. Aniž si to sám uvědomil, Marcus v návalu vzteku zařval a sevřel jílec dlouhého jezdeckého meče.

„*Ne!*“

Marcus se otočil a pohlédl do odhodlané tváře svého jednookého prvního poddůstojníka.

„Nemá smysl, aby ses dal zabít. Zavolej sem naše kluky a tyhle chudáky stáhni z boje – aspoň ty, co zatím zbyli.“

Marcus zvolna přikývl a odvrátil pohled od probíhajícího masakru. Poté promluvil drsným hlasem plným odhodlání:

„Vrať se ke své jednotce, Kyklope.“

Znovu se oblakem kouře rozběhl z kopce a v šeru málem upadl přes Morbana.

„Ještě dvacet kroků,“ poručil mu, „a pak rozviň štítovou hradbu směrem doprava, přímo proti kopci. Bez troubení!“

Orlonoš přikývl a spěchal dál do svahu. Marcus vytáhl z pochodující kolony jednoho vojáka a houkl mu do ucha rozkaz:

„Utikej dolů za prvním centurionem. Vyříd' mu, že v tomhle místě barbaři rozdrtili jednu naši centurii a že naléhavě žádáme o posily. Hned! *Mazej!*“

Strčil do vybraného posla a pohlédl na svou pochodující centurii. V kouři sotva viditelný Morban držel standartu vodorovně nad hlavou s kovovou špicí ukazující doprava.

„Zjizvenče!“ zvolal Marcus. „Zajisti, aby provedli otočku!“

Starý voják bleskově zasalutoval a rozběhl se vpřed za Morbanova záda, odhodlán zůstat jako skála pevně na místě, jakmile orlonoš zahne vpravo, aby Devátou centurii rozvinul do bojového seskupení čelem k nepříteli, místo aby riskovala střetnutí ve zranitelné pochodové formaci. Linie ukázněně provedla za pochodu obrat, aniž vojáci v nejmenším tušili jeho smysl. Vlastně je to dobře, napadlo Marka, s ohledem na to, čemu budou v následující minutě vystaveni. Přistoupil ke svému náměstkovi, ukázal na pochodující centurii a řekl:

„Kádire, ani ne sto kroků odtud je stovka barbarů, kteří už zničili jednu naši centurii. Až projdeme tímhle zatraceným oblakem kouře, vrhnou se na nás jako hladoví psi na flák syrového masa. Takže teď mi dej svou optionskou hůl a připrav si luk – ty i tví lučištníci. Každého z nepřátel, který bude vypadat důležitě, vyrvávat rozkazy nebo bude ověšený zlatými šperky, okamžitě zastřelte.“

Mohutný Chamáťan předal Markovi šest stop dlouhou mosazí pobitou hůl, chopil se luku a na zhruba tucet Chamáťanů, kteří pochodovali v útvaru Deváté centurie, houkl pár povelů v jejich rodné aramejštině. Marcus přelétl zrakem pochodující útvar, počkal ještě několik sekund, aby zadnímu voji umožnil dokončit obrat vpravo, a poté zavelel:

„Devátá centurie, zastavit – stát!“

Dvojstup se zastavil. Vojáci pokašlávali, jak se cestou nadýchali štíplavého kouře z rychle se šířících požárů.

„Vlevo – v bok! Zformovat bojovou linii!“

Chvíli počkal, až vojáci vyrovnají dvojřad. Muži v přední řadě se zakryli štíty a pozvedli oštěpy, zatímco vojáci ve druhé řadě přistoupili těsně za jejich záda, připraveni držet je v boji za opasky.

„Devátá centurie...“

Markův hlas se nesl po celé délce dvojřadu. Bitevní lomoz z pravé strany tlumil hustý dým a vzdálený hukot plamenů z hořících stanů.

„Až pokročíme vpřed, narazíme na zbytky jedné z našich sesterských centurií. Tyhle vojáky zastihli barbaři v pochodové linii, a proto neměli šanci se jim ubránit. Vy jste ale připraveni k boji, vyzbrojení, opancérování a dokonale vycvičení. Každý z vás vyváží tucet těch modře pomalovaných parchantů. Proto teď postoupíme vpřed, a až narazíme na ty sviňáky, co pobili naše bratry, budeme je zabíjet tak dlouho, dokud k nám nedorazí posily. Volným krokem – *vpřed!*“

Centurie postupovala v sevřeném šiku jako jeden muž. Marcus držel za zády druhé řady vodorovně připravenou Kádirovu hůl, aby postrčil ty, kteří by se opožďovali, ale brzy zjistil, že ji nebude potřebovat. Ani po dvaceti krocích nevyšli z pásu špinavě šedého kouře, který štípal v očích a nutil je ke kašli. Pak se ale z ničeho nic ocitli ve svěžím jitrním vzduchu a před sebou spatřili zmasakrovanou centurii.

Svah byl posetý těly ve stejné výstroji se stejnými kroužkovými pančírí, jaké měli i oni. Několik ležících vojáků ještě jevilo známky života. Byli těžce ranění, ale ne tak, aby na místě zemřeli. Mezi nimi se pohybovalo zhruba půl tuctu barbarů se zkrvavenými meči. Marcus viděl, jak jeden z nich pozdvihuje zbraň, aby zabil dalšího raněného. Kádir napjal luk, tětíva jasně zazvučela a šíp se vzápětí zaryl barbarovi do hrdla, a ten se s chrčením svalil hned vedle své zamýšlené oběti.

Skupinka barbarů kolem svého padlého druha překvapeně vzhledla a ke svému úžasu spatřila sevřený bojový šik Deváté centurie, která se jako přízrak vynořila z kouře, stejně jako chamátští lučištníci, kteří s přesností, jež si nezdala se střeleckým uměním jejich velitele, postupně všechny pobíjela. Marcus se násilím přiměl nevšímat si mrtvých a umírajících Tungrů na zemi, prodral se skrze vlastní bojovou linii a rozhlédl se, zda někde neuvidí barbary, kteří ještě před okamžikem pobíjeli římské vojáky. Čerstvý ranní větřík rozvířil cáry kouře a on na okamžik spatřil divoký boj, který se odehrával o něco níž na svahu vpravo od nich. Tungorská linie byla plně obklíčena a čelila třikrát početnějším bojovníkům, kteří se zběsile vrhali proti římským štítům, protože si uvědomovali, že pokud se jim nepodaří prorazit, bude to pro ně znamenat jistou smrt. S planoucím zrakem zavelel:

„Devátá centurie, obrat vpravo!“

Zadržel dech, když viděl, jak jeho vojáci těžkopádně provádějí obtížný manévry. Chamáťany nečekaný rozkaz zcela dezorientoval, protože dril pěchotního výcviku dosud ještě plně nevstřebali. Zkušení vojáci jim však ochotně pomáhali, postrkovali je a tu a tam některého z nich povzbudivě plácli do ramene. Marcus si s jistým uspokojením uvědomil, jak se názor jeho mužů změnil od doby, kdy dříve posmívání chamáťů lučištníci, které předtím kdekdo pokládal za přítěž, odrazili v krvavé a už málem ztracené bitvě u brodu Rudé řeky drtivý útok Veniconů.

Během minuty byla útočná formace seřazená ve směru, odkud k vojsku skrze mračno kouře v jednotlivých vlnách doléhal hluk bitevní vravy. Vojáci znepokojeně pozorovali, jak jejich mladý centurio s odhodlanou tváří tasí oba meče. Morban, kolem kterého se předtím bojový útvar otáčel, s trubačem v patách rychle přeběhl na své místo za bojovou linií. Marcus pak znovu odhodlaně pozvedl hlas:

„Devátá centurie, nepřítel je přímo pod vámi, skrytý v dýmu.“ Neušlo mu, že několik vojáků jeho slova překládá těm, jejichž znalost latiny na porozumění jeho hněvivě pronášeným slovům zatím nestačila. „Jakmile zavelím, budeme pochodovat dolů ze svahu, až se dostaneme na dohled nepřítele. Barbaři budou blízko, vojáci, tak blízko, že ucítíte smrad sraček, které jim potečou do kalhot, až se jim nečekaně zjevíme přímo za zády.“ Pár vojáků se zasmálo. Bojechtivostí se jim rozšířily zornice i chřípí. Marcus pokynul trubači, který břeskně zatroubil do útoku.

„Devátá centurie, vpřed!“

Jak dvě řady sestupovaly ze svahu, Zjizvenec podal jeden ze svých oštěpů muži, který šel ve druhé řadě.

„Ty poslyš, podej mi to, až ten první zabodnu některýmu z těch čuráků do zad. A koukej se připravit, aby to bylo fofrem, jinak budeš mít co dělat se mnou, hned jak s těmahle vlasatýma sviňákama vyjebeme.“ Vojáci, kteří to slyšeli, se bombastickým výlevům délesloužícího veterána jako vždy chtěli nechtěli zasmáli. Aniž odtrhl zrak od terénu před sebou, Zjizvenec hlučně odchrchlal a odplivl si do trávy. „A vy ostatní se přestaňte blbě tlemit a radši si nachystejte oštěpy k vrhu!“

O třicet kroků níž se v dýmu objevila škvíra, ve které centurie na oka-

mžik zahlédla nepřítel. Masa kmenových bojovníků tvrdě tlačila na sešikované vojáky, využívajíc přitom výhodu obrovské početní převahy. Po dalších deseti krocích se Markova centurie ocitla od běsnících barbarů na vzdálenost, kam lze dohodit oštěp, ale barbari její přítomnost v tu chvíli ještě nezaznamenali. Marcus pozvedl meč a máchl jím dolů. Trubač z plných plic zadul a břeskný hlas rohu konečně vzbudil pozornost barbarů. První útočná řada Deváté centurie bojovně zařvala a potěžkala oštěpy. Marcus znovu pozvedl meč.

„Oštěpy...“

Muži v první řadě se zaklonili, levé paže natáhli vpřed a oštěpy v pravicích podrželi ve vodorovné pozici tak, že se jejich hroty ocitly vedle přileb vojáků. Zjizvenec pootočil hlavu, letmo políbil kovové ostrí a poté zaměřil pohled na dvacet kroků vzdálené barbary v týlu bojové tlupy.

„*Vrhnout!*“

První řada učinila dva kroky vpřed, muži hlasitě vydechli a současně mrštili oštěpy na nepřátelské bojovníky.

„*Oštěpy... vrhnout!*“

Vojáci učinili dva kroky vzad, od mužů za svými zády převzali další oštěpy a poté znovu vykročili a do týlu barbarů se snesla další salva oštěpů. Tucty nepřátel oštěpy zneškodnily: někteří se zhroutili mrtví, jiní padli na kolena nebo zůstali opření o hustý dav svých soukmenovců.

„*Zformovat linii!*“

Během několika vteřin se obnovil bojový dvojřad chráněný jednolitou hradbou štítů.

„*Meče – tas!*“

První řada tasila krátké pěchotní meče. Jejich ostrí se zalesklo v jitrním světle. Marcus ukázal mečem na nepřátelské bojovníky a zařval mohutným hlasem:

„*Do útoku – vpřed!*“

Zjizvenec namířil hrot meče na barbara, kterého se rozhodl zabít jako prvního, a zaječel:

„*Tak pojdte, vy hajzlové!*“

Rozběhl se ze svahu, vojáci po jeho levici i pravici s bojovým řevem současně s ním. Těžkými dřevěnými štíty bušili do nepřátel a vzápětí